

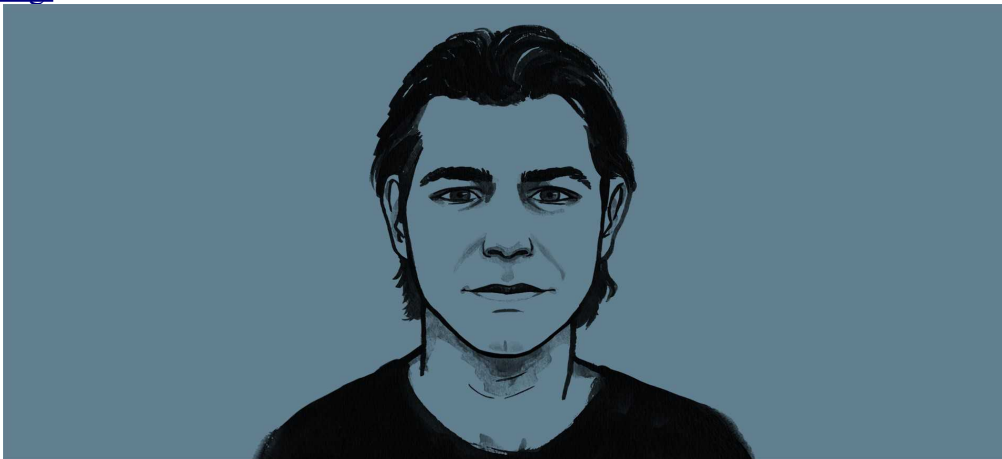
Het was de week van de kloven: tussen hoog- en laagopgeleid, tussen man en vrouw, tussen arm en rijk. Maar de meest zorgwekkende kloof is wel die tussen de wereld van hoogopgeleide mannen met een exorbitante bankrekening en de aardse realiteit als zodanig.

De zorgwekkende kloof tussen multinational en moraal

Correspondent Media, Politiek & Filosofie

[Rob Wijnberg](#)

Als je de afgelopen week wilt samenvatten, dan toch zeker zo: de week van de kloven.

Eerst was daar het rapport [Gescheiden werelden?](#) Hier vind je het rapport *Gescheiden werelden? van het SCP en de WRR*. van het Sociaal en Cultureel Planbureau en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Het vraagteken verradt de slag om de arm, maar de boodschap was stellig: de verzuiling in Nederland is verplaatst van kerk naar school. Hoog- en laagopgeleiden begrijpen elkaar minder, komen elkaar minder tegen en houden er behoorlijk tegengestelde wereldbeelden op na.

Dat laatste is voor een flink deel te danken aan het nogal uiteenlopende mediagebruik van de twee groepen. Voor bewijs hoefde je op de dag dat het rapport uitkwam de krant maar open te slaan: *NRC Handelsblad* vatte de alarmerende boodschap van het rapport samen met de legendarisch elitaire woorden *'So what?'*: (*Het NRC-commentaar vind je hier (Blendle, 29 cent). Trouw draaide De analyse van Trouw vind je hier, ook op Blendle*). de boodschap 180 graden om ('Er lopen geen scherpe scheidslijnen tussen hoog- en laagopgeleid'), *De Telegraaf* en het *AD* bespraken het rapport überhaupt niet.

Tot zover de kloof.

Ondertussen bracht de populaire Amerikaanse feministe Lena Dunham – bedenker en hoofdrolspeler van de serie *Girls* – een bezoekje aan Nederland om ons nog maar eens met de neus op de feiten te drukken: er zit anno 2014 nog altijd een aanzienlijke kloof tussen man en vrouw. Gelijke rechten mogen in Nederland weliswaar geregeld zijn, vrouwen verdienen nog altijd substantieel minder, bekleden minder leidinggevende functies en worden veel vaker op uiterlijk in plaats van inhoud beoordeeld dan hun mannelijke collega's. Op papier is het, kortom, eerlijkheid troef, maar in de praktijk bloeit de *gender gap* (*Nieuwsuur interviewde Lena Dunham hierover*.) nog altijd volop.

En dan was er nog de Franse econoom Thomas Piketty, die deze week *door Nederland toerde* (*Het gesprek tussen Joris Luyendijk en Thomas Piketty kun je hier terugzien*.) met zijn meer dan pijnlijke boodschap: wij leven in patriarchale tijden als het gaat om de kloof tussen de *haves* en *have nots*. De nieuwe *Quote 500* had de perfecte timing om dit punt *nog eens stevig te illustreren*: (*NRCQ noemde het zelfs 'Het gelijk van Piketty.'*) terwijl de Nederlandse economie in de afgelopen zes crisisjaren met 4,5 procent kromp (en de koopkracht van het modale huishouden met 1,7 procent afnam), mochten de tien rijkste Nederlanders een keurige 6,6 miljard euro bijschrijven – een plus van bijna 15 procent.

De meest zorgwekkende kloof

Drie kloven dus, of beter nog: drie zorgwekkend gapende gaten. En geen kloof die deze drie gaten mooier bij elkaar brengt dan de kloof tussen de wereld van de multinationals en de aardse realiteit als zodanig. Mocht daar nog twijfel over bestaan: het contact tussen die twee is allang verbroken.

Afgelopen woensdag publiceerde The International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ) de uitkomst van hun zes maanden lange onderzoek naar de belastingpraktijken van in totaal 343 grote multinationals, inmiddels bekend onder de naam *LuxLeaks*. (*'Leaked Documents Expose Global Companies' Secret Tax Deals in Luxembourg.'*) En de conclusie luidt niets minder dan: er wordt structureel en op weergaloos grote schaal gelegaliseerde belastingroof gepleegd.

Via een kluwen aan juridische constructies, brievenbusmaatschappijen en absurde deals met belastingdiensten ontwijken deze megabedrijven ieder jaar voor vele miljarden aan belastingafdracht. Om een indruk te geven: 170 Amerikaanse bedrijven tunnelden alleen al in 2012 95 miljard dollar aan winst door Luxemburg – spil in het belastingparadijs – en betaalden daar zegge en schrijve precies 1,1 procent (!) belasting over. Ter nuancering: dat wil niet zeggen dat er niet in andere landen ook nog andere tarieven over deze winst zouden kunnen zijn betaald, wanneer delen van de winst weer doorgestuurd worden naar andere landen. Maar in Luxemburg bedroeg de totale afdracht dus 1,1 procent.

170 Amerikaanse bedrijven tunnelden in 2012 95 miljard dollar aan winst door Luxemburg en betaalden daar zegge en schrijve precies 1,1 procent belasting over

Hoogopgeleiden, mannen, kapitaal. Breng ze bij elkaar en je hebt de wondere wereld van het

multinationale bedrijfsleven: hoogopgeleide mannen met een exorbitante bankrekening die volledig losgezongen zijn geraakt van de werkelijkheid en in een universum leven waar normbesef of maatschappelijke verantwoordelijkheid alleen in slogans en powerpoints bestaat.

Neem alleen al de manier waarop PricewaterhouseCoopers, de accountant die hoofdverantwoordelijk is voor het optuigen en faciliteren van de zwarte belastinggaten, reageerde toen het ICIJ hen confronteerde met deze bevindingen: 'Wij wijzen iedere suggestie dat er iets oneigenlijks is aan hetgeen wij doen van de hand.' Want ja: wat is er mis met het wegsluizen van miljarden voor bedrijven, waar iedere boerenkinkel gewoon belasting over hoort af te dragen. In Luxemburg en op de Kaaimaneilanden is dat toch gewoon legaal?

Op het gevaar af te klinken als een marxistisch complotdenker, deze mensen zijn echt de weg kwijt. Want wat [zei Dennis Nally](#). *Hier vind je de uitspraak van Dennis Nally, CEO van PwC.* baas van datzelfde PricewaterhouseCoopers ook alweer, toen hij afgelopen januari ten overstaan van 's werelds rijkste miljardairs, bijeengekomen in het Zwitserse Davos, een speech kwam geven? 'Het immense verschil tussen het kapitaal in handen van slechts enkelen en dat van de rest, kan leiden tot significante sociale onrust wereldwijd; dat is een van de grootste uitdagingen waar we voor komen te staan.'

Je zou denken: Nally maakt zich hier oprecht zorgen om de groeiende ongelijkheid tussen arm en rijk. Maar nu je weet dat zijn eigen bedrijf een van de belangrijkste faciliteerders van deze kloof is – PwC verdient [een kleine 18 miljard dollar per jaar](#) *Zie hier de cijfers.* aan belastingconstructies voor en advies aan multinationals – begrijp je: nee, hij maakt zich zorgen om de *onrust* die dat in potentie teweegbrengt. Het plebs gaat hier misschien wel tegen protesteren – daar gaat je businessmodel!

Gelukkig heb je als PwC dan altijd nog de Algemene Rekenkamer aan je zijde, die, juist op het moment dat LuxLeaks het tegendeel onthult, doodleuk ontkent dat Nederland – net als onze onderburen – [een belastingparadijs is](#). *'Nederland is geen belastingparadijs,' aldus de Rekenkamer.* En ook al zo mooi meegenomen: laat de man die bij uitstek iets tegen deze praktijken zou kunnen doen – EU-baas Jean-Claude Juncker – toevallig óók de man zijn die als premier van Luxemburg dit belastingwalhalla [met hand en tand verdedigde](#). *Jesse Frederik schreef daar al eerder deze column over.*

De kloof tussen Jan Modaal en Multinational is onmiskenbaar een onhoudbaar probleem geworden. Maar de kloof tussen hen die deze kloof willens en wetens creëren en het besef dat daar iets grondig mis mee is: die is misschien nog wel veel zorgwekkender.

Lees ook:

Hoe miljoenen aan Europees ontwikkelingsgeld in belastingparadijzen verdwijnen

Onderzoeksjournalist George Turner volgde de afgelopen maanden de geldstromen van de Europese Investeringsbank, waarmee de EU in ontwikkeling investeert. De conclusie: miljoenen voor ontwikkeling bestemde euro's belanden niet in Afrika, maar op - bijvoorbeeld - de Maagdeneilanden. In dit artikel onthult hij aan de hand van een voorbeeld uit Egypte hoe dat gaat.

[Lees hier het onderzoek van George Turner terug](#)

Hoe Nederland een brievenbusparadijs voor Rusland werd

Nederland is een waar brievenbussenparadijs voor Rusland: aan de Amsterdamse Zuidas staan vele Russische miljarden geparkeerd. Niet alleen om belastingtechnische redenen, ook het juridische klimaat in Nederland beschermt - veelal schimmige - Russische bedrijven tegen de toorn des Poetins. Hoe is dat zo gekomen?

[Lees hier de analyse van Jesse terug](#)

Het perverse verdienmodel van de accountant moet op de schop

Bij het Vestia-schandaal is er veel aandacht geweest voor de bananenrepubliekpraktijken van de topmanagers. Minder aandacht kregen de faciliteurs: de accountants die de jaarrekening doorrekenden en goedkeurden. Hoe is het mogelijk dat de slager nog steeds de keurder betaalt om zijn biefstuk te controleren?

[Lees hier de column van Jesse terug](#)